Śaṁkarācārya

Moha-mudgara / Bhaja Govinda

(Zdrobitorul confuziei / Venerează-l pe Govinda!)

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
22 iunie 2025

Moha-mudgara / Bhaja Govinda

(Zdrobitorul confuziei / Venerează-l pe Govinda!)

भज गोविन्दं भज गोविन्दं गोविन्दं भज[१] मूढमते।
संप्राप्ते सन्निहिते काले[२] न हि न हि रक्षति डुकृञ्करणे॥
Venerează-l pe Govinda[1]! Venerează-l pe Govinda![2]
Venerează-l pe Govinda, minte proastă!
Când momentul morții [ți-]e aproape,
Desigur, desigur, nu regulile gramaticale[3] [te vor] salva.[4]

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां कुरु सद्बुद्धिं[३] मनसि वितृष्णाम्।
यल्लभसे निजकर्मोपात्तं वित्तं तेन विनोदय चित्तम्॥ १॥

1. Prostule! Renunță la dorința de a obține bogății[5]
Și creează în minte gânduri reale[6], lipsite de dorințe!
Încântă[-ți] mintea cu orice avere obții
Din propriile [tale] acțiuni anterioare!

नारीस्तनभरनाभीदेशं दृष्ट्वा मा गा[४] मोहावेशम्।
[५]एतन्मांसवसादिविकारं मनसि विचिन्तय[६] वारं वारम्॥ २॥

2. Privind la sânii voluptoși ori la pântecul (buricul) fecioarei,
Să nu cazi în a minții înșelare ce [te] cuprinde![7]
Aceasta este doar o modificare a cărnii, grăsimii etc.[8]
Reflectează de multe ori [la aceasta] în minte!

---

[१]भज गोविन्दम्॥ [२]मरणे॥ [३]तनुबुद्धे॥ [४]नाभीनिवेशं मिथ्या माया॥ [५]येतन्॥ [६]विचारय॥

---

1 *Govinda* – văcar; „eu sunt Indra, conducătorul zeilor, tu ești conducătorul vacilor și astfel în această lume oamenii ți se roagă chemându-te Govinda” (*Harivaṁśa* II.19.45); „*Gau* înseamnă cuvinte, Tu pătrunzi toate cuvintele dându-le putere și de aceea sfinții te numesc Govinda” (*Hv.* III.88.50); „deoarece El este cunoscut doar prin cuvintele *vedice*, El este numit Govinda” (*V.T.*).

2 Adorarea divinității (*bhaja*!) a fost clasificată în nouă categorii: ascultarea (*śravaṇa*), cântarea/repetarea (*kīrtana*), amintirea (*smaraṇa*), adorarea picioarelor (*pādasevana*), omagierea prin incantații (*arcana*), plecăciuni (*vandana*), slujirea (*dāsya*), prietenia (*sakhya*) și jertfa de sine (*ātmanivedana*).

3 „Regulile gramaticale” (*ḍukr̥ñkaraṇe*):

4 Cf. *BhG* VIII.5-6: „Cel care, în clipa sfârșitului, mă are în gând și pleacă eliberându-se de corp, acela merge la mine; despre aceasta nu este îndoială. Cel care are în gând o anumită existență în clipa sfârșitului când părăsește corpul, spre ea merge, o fiu al lui Kuntī, chemat în viață de acea existență.”.

5 Cf. *BhG* XVI.12-16.

6 „Gânduri reale (*sadbuddhi*)”: cunoașterea/realizarea (*buddhi*) ființei (*sat*).

7 *V.* cele opt tipuri de act sexual (*maithuna*) descrise în *Dakṣasmr̥ti* VII.31-32: „amintirea, descrierea, jocul amoros, privitul, conversația privată, dorința, strădania [obținerii] și finalizarea acțiunii.”

8 *V. Vivekacūḍāmaṇi* 154-155: „Acest trup care apare din mâncare este învelișul alcătuit din mâncare; iar [acesta] trăiește cu mâncare și dispare în absența acesteia; un înveliș de piele, carne, sânge, oase și multă mizerie – acesta nu poate avea pretenția să existe prin sine de-a pururea curat. Înainte de naștere și după moarte acesta nu există; existența îi este momentană, propria-i natură este instabilă, caracteristicile trecătoare; este observat ca fiind inert și multiplu asemenea urciorului – cum ar putea fi propriul sine (*ātman*), martorul modificărilor celor ce există?”

नलिनीदलगतजलमतितरलं[१] तद्वज्जीवितमतिशयचपलम्।
विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं लोकं[२] शोकहतं च समस्तम्॥ ३ ॥

3. [Picătura de] apă aflată pe frunza de lotus este foarte instabilă,
Tot astfel, viața este cu mult mai instabilă.
Cunoaște că întreaga lume, măcinată fiind de durere,
Este consumată de boli și de mândrie.

का तेऽष्टादशदेशे चिन्ता वातुल किं तव नास्ति नियन्ता।
यस्त्वां हस्ते सुदृढनिबुद्धं बोधयति प्रभवादिविरुद्धम्॥

Care este grija ta în cele 18 zări?
Nebunule! Oare nu este și Domnul tău
Cel care, cu o mână foarte sigură,
Îți reamintește cu înțelepciune despre naștere, moarte etc.?

यावद्वित्तोपार्जनसक्तः तावन्निजपरिवारो रक्तः।
पश्चाज्जीवति[३] जर्जरदेहे वार्तां कोऽपि न पृच्छति गेहे॥ ४ ॥

4. Atât timp cât este capabil să obțină avere,
Tot atât timp și familia este atașată [de el].
După aceea, când viețuiește într-un trup infirm,
Nimeni nu-l mai întreabă în casă vreun cuvânt.

यावत्पवनो[४] निवसति देहे तावत्पृच्छति कुशलं गेहे।
गतवति वायौ देहापाये भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये॥ ५ ॥

5. Atât timp cât suflul (*prāṇa*) locuiește în trup,
Tot atât timp se întreabă în casă despre bunăstare.
Când suflul (*prāṇa*) l-a părăsit și trupul moare,
Atunci chiar și soția se teme de un astfel de trup.

बालस्तावत्क्रीडासक्तः तरुणस्तावत्तरुणीसक्तः[५] ।
वृद्धस्तावच्चिन्तासक्तः परे[६] ब्रह्मणि कोऽपि न सक्तः[७] ॥ ६ ॥

6. Atât timp cât este copil este atașat de joc,
Atât timp cât este tânăr este atașat de tinere,
Atât timp cât este bătrân este atașat de griji,
De supremul *brahman* nici măcar unul nu este atașat.

का ते कान्ता कस्ते पुत्रः संसारोऽयमतीव विचित्रः।
कस्य त्वं कः[८] कुत आयातस्तत्त्वं चिन्तय तदिह[९] भ्रातः[१०] ॥ ७ ॥

7. Cine este soția ta? Cine este fiul tău?
Această *saṁsāra* este extrem de frumoasă.
Frate! Al cui ești tu? Cine ești? De unde ești venit?
Cugetă chiar acum la această realitate![1]

[१] °गतसलिलं तरलं॥ [२] लोके॥ [३] धावति॥ [४] जीवः॥ [५] तरुणीरक्तः॥ [६] चिन्तामग्नः परमे॥ [७] लग्नः॥ [८] वा॥
[९] इदम्॥ [१०] यदिदं भ्रान्तः॥

1 Var.: „Tu care ești confuz cugetă aici la acestea!”.

सत्सङ्गत्वे निस्सङ्गत्वं निस्सङ्गत्वे निर्मोहत्वम्।
निर्मोहत्वे निश्चलतत्त्वं निश्चलतत्त्वे[१] जीवन्मुक्तिः ॥८॥

8. Din asocierea cu cei sfinți (*sat*) apare detașarea,
Din detașare apare absența confuziei (*nirmoha*),
Din absența confuziei apare realitatea fără de schimbare,
Din realitatea fără de schimbare apare eliberarea în timpul vieții (*jīvanmukti*).

वयसि गते कः कामविकारः शुष्के नीरे कः कासारः।
क्षीणे वित्ते[२] कः परिवारो ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः ॥९॥

9. Când tinerețea a trecut, unde este pasiunea plăcerilor?
Când apa s-a evaporat, unde este iazul?
Când averea s-a sfârșit, unde este familia?
Când realul (*tattva*) este cunoscut, unde este *saṁsāra*?

मा कुरु धनजनयौवनगर्वं हरति निमेषात्कालः सर्वम्।
मायामयमिदमखिलं हित्वा[३] ब्रह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥१०॥

10. Nu fi îngâmfat cu averea, cu tinerețea și cu oamenii,
Timpul le ia într-o clipită pe acestea toate.
Abandonându-le pe toate ca fiind iluzorii și
Realizând starea lui *brahman*, tu intră în ea!

दिनयामिन्यौ[४] सायं प्रातः शिशिरवसन्तौ पुनरायातः।
कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुञ्चत्याशावायुः ॥११॥

11. Zi și noapte, seară și dimineață,
Iarnă și primăvară – se perindă-ntruna.
Timpul se joacă, viața merge[-nainte] și, totuși,
El nu dă drumul vântului dorinței.

का ते कान्ता धनगतचिन्ता वातुल किं तव नास्ति नियन्ता।
त्रिजगति[५] सज्जनसंगतिरेका भवति भवार्णवतरणे नौका ॥१२॥

12. Ce [înseamnă] grija ta pentru soție și avere?
Nebunule! Oare nu este și Domnul (*niyantṛ*) tău?
În cele trei lumi, doar compania oamenilor sfinți (*sat*)
Devine barca pentru traversarea oceanului existențelor.

द्वादशमञ्जरिकाभिरेषः कथितो वैय्याकरणशिष्यः।
उपदेशोऽभूद्विद्यानिपुणैः श्रीमच्छंकरभगवच्चरणैः ॥[६]

Cu ajutorul unui buchet de douăsprezece flori (strofe),
Această poveste a discipolului gramaticianului,
A fost dezvăluită de către venerabilul domn Śaṁkara
Prin versuri de o desăvârșită înțelepciune.[1]

---

[१] निश्चलतत्त्वं। निश्चलचित्तं निश्चलचित्ते॥ [२] नष्टे द्रव्ये॥ [३] बुध्वा॥ [४] दिनमपि रजनी॥ [५] क्षणमपि॥ [६] द्वादशपञ्जरिकामय एषः शिष्याणां कथितो ह्युपदेशः। येषं चित्ते नैव विवेकस्ते पच्यन्ते नरकमनेकम्॥

---

1 Var. *n.* ६: „Această poveste, compusă din douăsprezece strofe, a fost dezvăluită pentru discipolii în a

Śrī Padmapādācārya:

जटिलो मुण्डी लुञ्छितकेशः[१] काषायाम्बरबहुकृतवेषः[२] ।
पश्यन्नपि च न पश्यति मूढो ह्युदरनिमित्तं[३] बहुकृतवेषः ॥ १३ ॥

13. Ascetul care-și strânge părul, ori și-l rade sau smulge,
Care, îmbrăcat în ocru fiind, este împodobit excesiv,
Își asumă prea mult înfățișarea – desigur din cauza burții.
Prostul, deși văzând, desigur, nu vede.

Śrī Toṭakācārya:

अङ्गं गलितं पलितं मुण्डं दशनविहीनं जातं तुण्डम् ।
वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥ १४ ॥

14. Corpul e șubrezit, capul bătrân rămâne fără păr
Iar gura este fără [niciun] dinte,
Omul bătrân merge folosind toiagul –
Iar cu toate acestea, nu părăsește nici o dorință.

Śrī Hastāmalakācārya:

अग्रे वह्निः पृष्ठे भानुः रात्रौ चुबुकसमर्पितजानुः ।
करतलभिक्षस्तरुतलवासस्तदपि न मुञ्चत्याशापाशः ॥ १५ ॥

15. Având înainte focul și înapoi soarele,
Stând în noapte cu bărbia pusă pe genunchi,
Locuind la poala copacului, cu pomana în palmă –
Iar cu toate acestea, nu părăsește lanțul dorinței.

Śrī Subodhācārya:

कुरुते गङ्गासागरगमनं व्रतपरिपालनमथवा दानम् ।
ज्ञानविहीनः सर्वमतेन भजति न मुक्तिं[४] जन्मशतेन ॥ १६ ॥

16. [Deși] merge la întâlnirea Gangelui cu oceanul,
Respectă datinile și dăruiește [ofrande],
Conform tuturor preceptelor, [totuși,] fără cunoaștere (*jñāna*)[1]
Nu obține eliberarea [nici] într-o sută de nașteri.

---

[१] लुंचितकेशः ॥ [२] धृतवेषः ॥ [३] मूढ उदरनिमित्तम् ॥ [४] भक्तिज्ञानविहीनस्तेन मुक्तिं न भजति । मुक्तिर्न भवति ॥

---

căror minte discriminarea desigur nu se află, ei fiind chinuiții iadului."

1 Var. *n.* ४: „Lipsit de devoțiune (*bhakti*) și cunoaștere (*jñāna*)".

Śrī Sureśvarācārya:

सुरमन्दिरतरुमूलनिवासः शय्या भूतलमजिनं वासः।
सर्वपरिग्रहभोगत्यागः कस्य सुखं न करोति विरागः॥ १७॥

17. Locuind în templu sau la rădăcina copacului,
Având pământul gol drept pat iar ca haină pielea de antilopă,
Renunțând la toate bunurile și desfătările,
A cui este fericirea care nu produce detașare?

Śrī Nityānandācārya:

योगरतो वा भोगरतो वा सङ्गरतो वा सङ्गविहीनः।
यस्य ब्रह्मणि रमते चित्तं नन्दति नन्दति नन्दत्येव॥ १८॥

18. Atașat de *yoga* sau atașat de plăceri (*bhoga*),
Atașat de adunări sau [atașat] de solitudine.
Mintea aceluia care se află în *brahman*,
Desigur, se preabucură!

Śrī Ānandagiri:

भगवद्गीता किञ्चिदधीता गङ्गाजललवकणिका पीता।
सकृदपि येन मुरारिसमर्चा क्रियते तस्य यमेन न चर्चा[१] ॥ १९॥

19. Acela care a studiat [chiar și] puțin *Bhagavad-gītā*,
Sau care a băut doar un strop din apa Gangelui,
Sau care l-a adorat o singură dată pe Kṛṣṇa,
Pe acela [zeul morții] Yama nu-l va certa.

पुनरपि जननं पुनरपि मरणं पुनरपि जननीजठरे शयनम्।
इह संसारे बहुदुस्तारे कृपयाऽपारे पाहि मुरारे॥ २०॥[२]

20. Încă o dată naștere, încă o dată moarte,
Încă o dată aflat în pântecul mamei –
Fiind aici în *saṁsāra*, ce este foarte greu de traversat,
Precum o apă fără de margini, ai milă și salvează[-mă], Kṛṣṇa!

पुनरपि रजनी पुनरपि दिवसः पुनरपि पक्षः पुनरपि मासः।
पुनरप्ययनं पुनरपि वर्षं तदपि न मुञ्चत्याशामर्षम्॥

Noapte din nou, iar apoi iarăși zi,
Încă odată lună nouă, iar apoi lună plină,
Alte șase luni și ploile vor cădea.
Iar cu toate acestea, nu părăsește suferința dorinței.

[१] सकृदपि यस्य मुरारिसमर्चा तस्य यमः किं कुरुते चर्चाम्॥ [२] यावज्जननं तावन्मरणं यावज्जननीजठरे शयनम्। इहसंसारे स्फुटतरदोषः कथमिह मानवस्तव संतोषः॥

ŚRĪ NITYĀNANDĀCĀRYA:

[१]रथ्याचर्पटविरचितकन्थः पुण्यापुण्यविवर्जितपन्थः।
योगी योगनियोजितचित्तो रमते बालोन्मत्तवदेव[२] ॥२१॥

21. Cu haină peticită cu cârpe [găsite pe] ștradă,
Mergând pe drumul liber de virtute ori viciu,
Yoginul a cărui minte ește unită în *yoga*,
Desigur se bucură, ca un copil ori ca un nebun.[1]

ŚRĪ YOGĀNANDĀCĀRYA:

कस्त्वं कोऽहं कुत आयातः का मे जननी को मे तातः।
इति परिभावय सर्वमसारं विश्वं त्यक्त्वा स्वप्नविचारम्॥२२॥

22. „Cine ești tu? Cine sunt eu? De unde am/ai venit?
Cine ește mama mea, cine ește tatăl meu?" –
Părăsind aceșt univers care ește doar o reflexie a visului (*svapna*),
Realizează că toate aceștea sunt lipsite de esență!

त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णुर्व्यर्थं कुप्यसि मय्यसहिष्णुः।
सर्वस्मिन्नपि पश्यात्मानं सर्वत्रोत्सृज भेदाज्ञानम्॥२३॥

23. În tine, în mine și pește tot, unul ește Viṣṇu.
Degeaba ești furios pe mine, fiind incapabil să mă suporți!
Sinele (*ātman*) pretutindeni să-l vezi,
Abandonează oriunde ignoranța [născută] din dualitate!

शत्रौ मित्रे पुत्रे बन्धौ मा कुरु यत्नं विग्रहसन्धौ।
भव समचित्तः सर्वत्र त्वं वाञ्छस्यचिराद्यदि विष्णुत्वम्॥२४॥

24. Să nu faci efortul de a fi apropiat ori separat
De dușman, prieten, rudă sau fiu!
Mintea (*citta*) trebuie să-ți fie calmă orișiunde,
Dacă tu dorești repede natura lui Viṣṇu!

कामं क्रोधं लोभं मोहं त्यक्त्वाऽऽत्मानं भावय कोऽहम्[३]।
आत्मज्ञानविहीना मूढाः ते पच्यन्ते नरकनिगूढाः॥२५॥

25. Lepădând dorința (*kāma*), mânia (*krodha*), lăcomia (*lobha*) și confuzia (*moha*),
Să gândești în sine: „Cine sunt eu"[2]!
Proștii sunt cei lipsiți de cunoașterea de sine,
Ei fiind chinuiți precum prizonierii infernului.

---

[१]रथ्याकर्पट०॥ [२]नाहं न त्वं नायं लोकस्तदपि किमर्थं क्रियते शोकः॥ [३]पश्यति सोऽहम्॥

---

1 Var. *n.* २: „Nici eu, nici tu, nici aceaștă lume [nu ește reală], atunci care ește roștul producerii suferinței?".

2 Var. *n.* ३: „Se privește pe sine: «Aceșta sunt eu»".

Śrī Sumati:

गेयं गीतानामसहस्त्रं ध्येयं श्रीपतिरूपमजस्त्रम्।
नेयं सज्जनसङ्गे चित्तं देयं दीनजनाय च वित्तम्॥२६॥

26. De cântat sunt [*Bhagavad-*]*gītā* și *Sahasranāma*,
De contemplat neîncetat este forma lui Viṣṇu,
De ghidat mintea este compania oamenilor sfinți,
De dăruit săracilor este bogăția.

सुखतः क्रियते रामाभोगः पश्चाद्धन्त शरीरे रोगः।
यद्यपि लोके मरणं शरणं तदपि न मुञ्चति पापाचरणम्॥२७॥

27. Plăcerea trupească este îndeplinită foarte ușor,
Dar privește [cum pătrunde] boala în corp!
Chiar dacă în lume moartea este [ultimul] refugiu,
Nici măcar atunci nu părăsește practica vicioasă.

अर्थमनर्थं भावय नित्यं नास्ति ततः सुखलेशः सत्यम्।
पुत्रादपि धनभाजां भीतिः सर्वत्रैषा विहिता रीतिः॥२८॥

28. Gândește-te neîncetat că bogăția este fără valoare,
Cu adevărat din aceasta nu este nici un pic de fericire!
Bogătașul are frică chiar de fiul [lui].
Pretutindeni aceasta este greșita cale [a bogăției].

प्राणायामं प्रत्याहारं नित्यानित्यविवेकविचारम्।
जाप्यसमेत[१] समाधिविधानं कुर्ववधानं महदवधानम्॥२९॥

29. Controlul suflurilor (*prāṇāyāma*), retragerea (*pratyāhāra*) [simțurilor],
Examinarea discriminatorie între etern și efemer,
Împreună cu rugăciunea (*jāpa*) și practica contemplării (*samādhi*) –
Fă-le cu atenție, cu mare-mare atenție!

गुरुचरणाम्बुजनिर्भरभक्तः संसारादचिराद्भव मुक्तः।
[२]सेन्द्रियमानसनियमादेवं द्रक्ष्यसि निजहृदयस्थं देवम्॥३०॥

30. Înflăcăratul adorator al lotușilor picioarelor maestrului (*guru*),
Repede devine eliberat din *saṁsāra*.
Prin retragerea minții împreună cu simțurile [de la obiectele lor],
Tu vei vedea astfel divinul locuind în propria-ți inimă.

इति मोहमुद्गरं[३] संपूर्णम्॥

Astfel este desăvârșită *Moha-mudgara*[1].

---

[१]जाप्यसमान॥ [२]इन्द्रिय०॥ [३]भजगोविन्दम्॥

---

1 Var. *n.* ३: *Bhaja-govinda*.

Bibliografie

1910. *Moha-mudgara* în *The Works of Śrī Śaṅkarācārya*. Srirangam: Sri Vani Vilas Press, vol. XVIII, pp. 62-69.

1971 (1965). *Bhaja Govindam*. Tr. C. Rajagopalachari. Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan.

1975. *Bhaja Govindam by Bhagwan Shri Shankaracharya*. Madras: Chinmaya Publications Trust.

1970. *Bhaja-govinda* în *The Hymns of Śaṅkara*. T.M.P. Mahadevan. Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, pp. 46-104.

2006. *Bhaja Govindam of Sri Sankaracarya*. Tr. Swami Nikhilalanda. Madras: Sri Ramakrishna Math.